

Nr 196.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 183, 185, 186, 193 och 198 §§ utsökningslagen; given Stockholms slott den 21 mars 1924.

Med åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 183, 185, 186, 193 och 198 §§ utsökningslagen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Birger Ekeberg.

F ö r s l a g

till

L a g**om ändrad lydelse av 183, 185, 186, 193 och 198 §§ utsökningslagen.**

Härigenom förordnas, att 183, 185, 186 och 193 §§ utsökningslagen i deras lydelse enligt lagen den 11 oktober 1912 (nr 211) samt 198 § utsökningslagen i dess lydelse enligt lagen den 17 juni 1921 (nr 301) skola, 183, 185 och 198 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

183 §.

Då kvarstad — — — — — av nöden.

Ej må — — — — — i mät tagas.

Har kvarstad lagts å lös egendom, vilken är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, äge överexekutor, där part det äskar och synnerliga skäl därtill äro, efter motpartens hörande förordna om egendomens försäljning i den ordning, som om utmätt lös egendom stadgas.

185 §.

Lös egendom — — — — — är sagt.

Vad i 183 § är stadgat om försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om lös egendom, som ställts under skingringsförbud.

186 §.

Äro penningar satta i kvarstad, eller hava medel influtit genom försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad eller vilken ställts under skingringsförbud, eller hava medel, varom i 184 § förmåles, till syssloman influtit, äge överexekutor, där part det äskar, förordna om medlens insättande i bankinrättning, såsom i 160 § sägs.

193 §.

Kvarstad, skingrings- eller reseförbud eller handräckning enligt 192 § eller försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad eller vilken ställts under skingringsförbud, må ej av överexekutor beviljas, där ej sökanden ställt pant eller borgen för den skada, som kan genom åtgärden vederparten tillskyndas. Finnes, då fråga är om kvarstad, skingrings- eller reseförbud eller handräck-

ning enligt 192 §, någon, som bör sådan säkerhet ställa, ur stånd därtill, och har han för sin talan visat synnerliga skäl, äge överexekutor honom från säkerhets ställande befria.

198 §.

All nödig — — — — — hela kostnaden.

Sökes — — — — — utmätningssmannen.

Ej vare — — — — — förskjutas.

All nödig kostnad för försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad eller vilken ställts under skingringsförbud, skall, där det äskas, av sökanden förskjutas, och skall i övrigt beträffande sådan kostnad vad enligt första stycket gäller om kostnad för utmätt lös egendoms försäljning äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1925.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
29 februari 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg, anmäler riksdagens skrivelse den 8 april 1922 (nr 105), däri riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och under vilka villkor möjlighet skulle kunna beredas till försäljning av med kvarstad belagd lös egendom, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Föredraganden anför:

*Motion vid
1912 års
riksdag.*

»Vid 1912 års riksdag väcktes inom andra kammaren av herr Bernhard Eriksson i Grängesberg en motion (nr 149), vari yrkades, att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, huruvida icke domstol eller annan myndighet borde, vid rättegång om bättre rätt till skogsprodukter, hava sig ålagt att låta offentligen försälja det omtvistade virket och deponera köpeskillingen i bankinrättning. Till stöd för denna hemställan anfördes huvudsakligen, att i Norrland och Dalarna, under där ofta förekommande långvariga rättegångar om bättre rätt till eller ersättning för skogseffekter, dylikt gods, vilket kunde representera mycket stora värden, finge kvarligga i skogen, då det i regel belagts med kvarstad, och helt eller delvis föruttna utan fördel för någon.

Andra kammarens tillfälliga utskott nr 1, vilket förehade motionen till behandling, avstyrkte densamma i utlåtande nr 12. Utskottet anförde bl. a., att det väl syntes önskvärt att med kvarstad belagd egendom, som vore utsatt för försämring eller värdeminskning, kunde i tid försäljas. Då emellertid motionen avsåge ändring av gällande bestämmelser endast beträffande skogsprodukter, men utskottet ansåge, att en blivande lagstiftning i ämnet borde omfatta även annan egendom än sålunda ifrågasatts, ansåge sig utskottet icke kunna förorda bifall till motionärens yrkande i den form det föreläge.

Utskottets hemställan blev av kammaren bifallen.

*Motion vid
1913 års
riksdag.*

Frågan upptogs ånyo vid 1913 års riksdag i en av herr P. Tysk i andra kammaren väckt motion (nr 227), däri med åberopande av huvudsakligen samma skäl som i föregående års motion och utskottsutlåtande hemställ-

des om skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t. Efter det ärendet behandlats av tillfälliga utskott (andra kammarens tillfälliga utskott nr 1 utlåtanden nr 1, 7 och 16: första kammarens tillfälliga utskott nr 1 utlåtande nr 13), för- enade sig kamrarna i beslut om skrivelse till Kungl. Maj:t. I denna skrivelse (nr 72), dagtecknad den 6 maj 1913, anfördes följande:

»Jämlikt 40 § utsökningslagen äger överexekutor att, om borgenär det äskar och sådant finnes lämpligt, förordna om försäljning av utmätt lös egendom, vilken är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård; men finnes däremot i fråga om egendom, som är belagd med kvarstad, intet motsvarande lagstadgande. Emellertid framstår det enligt Riksdagens mening som önskvärt, att sådana bestämmelser meddelas, att med kvarstad belagd egendom, som är utsatt för betydande försämring eller värdeminskning, kan i tid försälas, så att den kvarstadssökandes intressen bliva på ett bättre sätt tillgodosedda; och synes det böra ankomma på överexekutor att förordna om sådan försäljning efter ansökan därom av den i saken intresserade parten. Huruvida, i olikhet med vad i 40 § utsökningslagen föreskrives, dylik ansökning bör kunna göras jämväl av gäldenär, torde böra bero på närmare utredning, vilken jämväl lämpligen bör omfatta frågan om försäljning av gods, som ställts under skingringsförbud enligt 146 § utsökningslagen, eftersom vid sådant förbud samma behov att få försälja egendom kan förefinnas.

Beträffande frågan, huru med köpeskillingen för försäld, i kvarstad satt egendom bör förfaras, synas bestämmelserna i 152 § utsökningslagen angående i kvarstad satta penningar lämpligen böra komma till tillämpning, varigenom möjlighet skulle beredas för medlens insättande i bankinrättning.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, dels huruvida, då kvarstad verkställts å gods, som är underkastat förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, möjlighet bör beredas att på därom gjord ansökning få dylikt gods försäld, dels ock huru med köpeskillingen bör förfaras, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill den företagna omprövningen må giva anledning.»

Över denna riksdagens framställning inhämtades yttranden från överståthållarämbetet och länsstyrelserna. Efter det dessa yttranden inkommit, har ärendet varit på Kungl. Maj:ts prövning beroende.

Vid 1922 års riksdag väcktes motion i ämnet av herr J. Olofsson i Digernäs (nr 64 i andra kammaren). Motionären hemställde, att riksdagen måtte i skri- *Ärendets be- handling vid 1922 års riksdag.* velse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till lagändring i syfte att, då lös egendom blivit belagd med kvarstad samt fara föreläge, att egendomen komme att vanvårdas eller försämrats, envar av de intresserade parterna måtte äga rätt att efter prövning av överexekutor få den kvarstadsbelagda egendomen försäld och försäljningssumman nedsatt i taka händer i avbidan på att rättsförhållandet mellan parterna bleve slutligen reglerat.

I utlåtande (nr 10) över motionen yttrade första lagutskottet:

»I 8 kapitlet utsökningslagen givas föreskrifter angående vissa exekutiva åtgärder, vilka, i motsats till de i 3—7 kapitlen omförmälda former av verkställighet, hava till syfte icke att realisera ett redan prövat och godkänt rättsanspråk utan att före anspråkets slutgiltiga prövning — visserligen efter en summarisk undersökning av anspråkets berättigande — förhindra, att ansprä-

ket, då detsamma blivit definitivt godkänt, blir för den berättigade värdelöst. Bland dessa provisoriska åtgärder, med en gemensam beteckning kallade handräckning, nämnas främst kvarstad och skingringsförbud. Gemensamt för dessa former av handräckning är, bland annat, att de båda kunna beviljas till säkerhet antingen för en förment fordringsrätt till ett visst belopp eller för en påstådd bättre rätt till viss egendom. Under det att skingringsförbud kan meddelas beträffande såväl fast som lös egendom, kan kvarstad förekomma endast i fråga om sistnämnda slag av egendom. Såväl kvarstad som skingringsförbud innebära ett förbud för den person, mot vilken åtgärden företages, att sälja eller skingra antingen egendom till visst värde eller viss bestämd egendom. I kvarstad ingår emellertid därutöver, att nämnda person skiljes från besittningen av den egendom, som göres till föremål för verkställighetsåtgärd, under det att vid skingringsförbud besittningsförhållandet i regel lämnas orubbat. Endast där synnerlig fara förefinnes, att egendomen genom vanvård eller annorledes i större mån försämras, kan överexekutor vid meddelande av skingringsförbud beträffande fast egendom förordna syssloman att omhändertaga och förvalta egendomen.

Beläggas penningar med kvarstad, skall vederbörande utmätningsman taga desamma om händer. Gäller kvarstaden lösören, kan densamma verkställas på samma sätt, som nu är nämnt i fråga om penningar, ehuru utmätningsmannen icke torde vara skyldig att använda ett dylikt förfaringsätt. Det i utsökningsslagen såsom det vanliga angivna sättet är, att egendomen sättes i förvar i lämpligt förvaringsrum på stället under utmätningsmannens förseglning, eller att, därest tjänligt förvaringsrum saknas, eller egendomen av annan orsak ej lämpligen kan förvaras på detta sätt, densamma utmärkes med utmätningsmannens insegl eller skriftligt anslag eller på annat sätt, så att uppenbart synes, att godset blivit belagt med kvarstad. Skulle emellertid den kvarstadsbelagda egendomen icke kunna med säkerhet lämnas på stället under den förutvarande innehavarens tillsyn, antingen därför att denne kan tänkas komma att förfoga över godset, eller därför, att fara föreligger, att godset kommer att vanvårdas eller försämras, skall utmätningsmannen anställa särskild vårdare för godset eller också föra detsamma till annat ställe, där det kan förvaras och vårdas av annan person. En dylik åtgärd skall utmätningsmannen dock icke vidtaga, med mindre den kvarstadssökande förskjuter för godsets vård eller flyttning nödiga kostnader.

Såsom framgår av det anförda, utgår motionären från en oriktig förutsättning, då han uppger, att stadgande saknas, som avser att förhindra vanvård och försämring av kvarstadsbelagd lös egendom. Föreskrifterna om förordnande av särskild vårdare och om egendomens förande från stället hava, såsom antytts, till syfte, bland annat, att bereda skydd mot vanvård och försämring av egendomen. Emellertid gives det fall, då det icke är tillräckligt för undvikande av förlust, att egendom behörigen vårdas. Det finnes egendom, som icke kan förvaras längre tid utan att falla i värde antingen på grund av godsets fysiska beskaffenhet eller i följd därav, att detsamma är utsatt för hastigt prisfall. Det kan även inträffa, att egendom fordrar en så dyrbar vård, att vårdnadskostnaderna stiga till ett i förhållande till godsets värde alltför högt belopp. Dylik egendom måste, därest förluster skola undvikas, hastigt realiseras. För det fall, att sådan egendom blivit utmätt, stadgas därför ock uti 40 § utsökningsslagen, att ehuru, då utmätning företagits för verkställande av icke lagakraftägande dom, varigenom betalningsskyldighet ålagts, det utmätta icke får utan gäldenärens samtycke försäljas, förrän domen vunnit laga kraft, från denna regel skall gälla det undantag, att då lös egendom blivit utmätt, vilken är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar allt-

för kostsam vård, överexekutor må, om borgenären det äskar och sådant finnes lämpligt, förordna om egendomens försäljning.

Bestämmelser, som medgiva rätt för den ena parten att jämväl i fall, då egendom av nu angivet slag blivit belagd med kvarstad, få till stånd en försäljning av egendomen, förefinnas i vissa främmande rättssystem.

Uti den tyska Zivilprozessordnung 930 § föreskrives sålunda, bland annat, i fråga om 'dinglicher Arrest', närmast att jämföra med kvarstad till säkerhet för en betalningsrätt, att därest lösören, som gjorts till föremål för dylik åtgärd, äro utsatta för betydande värdeminskning eller för sitt bevarande kräva oproportionerligt stora kostnader, vederbörande domstol på yrkande kan förordna, att godset skall försälas på auktion och köpeskillingen deponeras. I 936 § av nämnda författning stadgas, att samma regler skola tillämpas beträffande 'einstweilige Verfügungen', varunder inbegripas olika former av handräckning i syfte att provisoriskt säkerställa en rättighet, som är föremål för tvist.

Den norska 'Lov om tvangsfuldbyrdelse' av den 13 augusti 1915 stadgar i 254 §, bland annat, att då 'arrest paa gods', som synes motsvara den tyska rättens 'dinglicher Arrest', lagts å lösören, enligt bestämmelserna i 198 § i berörda lag, försäljning av godset kan äga rum, när parterna äro därom ense, eller det yrkas av någon av dem och är nödvändigt för att förebygga väsentlig värdeminskning eller för att undgå alltför höga kostnader för godset, såvida icke gäldenären är villig att förskottsvis betala eller ställa säkerhet för dessa kostnader. Vid sådan försäljning skall köpeskillingen nedsättas till säkerhet för den fordran, för vars säkerställande verkställighetsåtgärden vidtagits. Enligt 268 § i lagen skola dessa bestämmelser äga motsvarande tillämpning även vid andra former av handräckning.

Uti den finska utsökningslagen föreskrives i 7 kapitlet 6 §, att, därest för fordran kvarstad lagts å lös egendom, som är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, utmätningssmannen äger att, om borgenären det äskar samt ställer säkerhet för kostnad och skada, medgiva egendomens försäljning.

Några bestämmelser, motsvarande de nu anförda, finnas icke för den svenska rättens del. Om gods av nu angivet slag belägges med kvarstad, torde visserligen ofta en försäljning av detsamma komma till stånd på grund av överenskommelse mellan parterna, då ju dessa å ömse sidor hava intresse av att rädda godsets värde, men skulle den ena parten vägra sitt samtycke till en försäljning, har, såsom motionären framhållit, den andra parten icke någon möjlighet att framtvunga en realisation. Att en dylik tredska å den ena partens sida kan leda till betydande förlust för den andra parten, är uppenbart.

Å andra sidan måste man tydligen uti förevarande fall framgå med största försiktighet. Den egendom, varom här är fråga, är icke att likställa med egendom, som blivit föremål för utmätning, en förrättning, till grund för vilken i regel ligger meddelad dom, under det att kvarstad kan erhållas redan då allenast sannolika skäl föreligga. Att under sådana omständigheter utan den förre innehavarens samtycke försälja den kvarstadsbelagda egendomen är uppenbarligen ett vida större ingrepp uti bestående förhållanden än kvarstadsåtgärden hitintills ansetts böra medföra.

Med hänsyn till de stora ekonomiska intressen, som här kunna stå på spel, synes emellertid utredning böra verkställas, huruvida icke i trots av dessa betänkligheter jämväl i svensk lag böra införas bestämmelser, som möjliggöra en försäljning i vissa fall även mot den ena partens vilja av med kvarstad belagd lös egendom och tillika reglera, huru förfaras skall med den vid dylik försäljning influtna köpeskillingen. Särskilt i de inom vårt land ofta förekommande

fall, då, i samband med tvist om avverkningsrätt, bättre rätt till fast egendom eller dylikt, kvarstad lägges å avverkat virke, skulle det enligt utskottets mening vara lämpligt att hava till förfogande lagbestämmelser av nu antytt innehåll. Visserligen kan i dylikt fall godset icke i vanlig mening sägas vara underkastat förskämning eller snar förstörelse, men då avverkat virke icke kan förvaras längre tid utan att taga skada, och tvistens avgörande ofta tager flera år i anspråk, måste även i dessa fall en försäljning av godset framstå såsom önskvärd. Naturligt är emellertid, att en rätt att framtvinga försäljning icke kan tillerkännas den ena parten, i det fall att motparten genom försäljningen uppenbarligen skulle komma i ett sämre läge, än om egendomen bibehölles osåld. Ifrågasätts kan även, om det förhållande, att godset utan att förändras till sin beskaffenhet är underkastat hastigt fallande värde, under alla förhållanden bör motivera försäljning. Därest fråga är om så kallade säsongvaror, torde visserligen i regel en snabb realisation vara berättigad, varemot, då den kvarstadsbelagda egendomen består av till exempel värdepapper, som vid en ekonomisk kris äro utsatta för hastigt prisfall, det kan vara fördelaktigt att se tiden an i förhoppning, att kursen åter skall stiga.

Det ingrepp uti den ena partens rätt till den kvarstadsbelagda egendomen, som sålunda av utskottet ifrågasättes, bör tydligen icke komma i fråga, förrän en opartisk prövning av alla på frågan inverkan omständigheter ägt rum. På sätt motionären föreslagit och i likhet med vad som finnes stadgat för det i 40 § utsökningslagen omförmälda fall, torde denna prövning böra uppdragas åt överexekutor.»

Utskottet gjorde därefter hemställan av det innehåll, den av mig nu anmälda skrivelsen utvisar. Denna hemställan bifölls utan meningsskiljaktighet av båda kamrarna.

Yttranden
över riksdagens
skrivelse den
8 april 1922.

Över riksdagens sistberörda skrivelse hava utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser. Vid vissa av dessa utlåtanden hava fogats yttranden från magistrater, stadsfogdar, landsfogdar och landsfiskaler.

I flertalet över riksdagsskrivelsen avgivna yttranden har vitsordats behovet av en lagstiftningsåtgärd i syfte att lös egendom, som blivit belagd med kvarstad, må kunna under vissa förhållanden realiseras, även om parterna icke kunna enas därom. Från några håll har uttalats att även utan egen erfarenhet om det praktiska behovet vederbörande med hänsyn till de skäl, som åberopats till stöd för riksdagens framställning, ansåge sig böra förorda den ifrågasatta lagstiftningsåtgärden. Rent avstyrkande ställer sig icke någon av de hörda myndigheterna. Från vissa håll har dock uttalats en viss tvekan, huruvida en lagändring i förevarande avseende kan anses erforderlig. Sålunda har *länsstyrelsen i Södermanlands län* instämt i ett av *magistraten i Eskilstuna* avgivet yttrande, däri magistraten funnit det kunna ifrågasättas, huruvida något verkligt behov föreläge att i svensk lagstiftning införa bestämmelser i syfte att för vissa fall, även mot den ena partens vilja, möjliggöra försäljning av lös egendom, vilken blivit belagd med kvarstad. Magistraten hölle före, att, då kvarstad lagts å gods, som uppenbarligen vore underkastat förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde, en försäljning av godset i regel borde kunna åvägbringas genom överenskommelse mellan parterna. Magistraten hyste även tvekan om möjligheten att i fråga om tvångsförsäljning av kvarstadsbelagd lösegenom utfinna fullt lämpliga och betryggande lagbestämmel-

ser. — *Länsstyrelsen i Malmöhus län* har anfört, att då såväl borgenär som gäldenär hade intresse av att godsets värde bibehölles, i dylika fall försäljning av egendomen i regel torde komma till stånd på grund av överenskommelse mellan parterna och att det därför kunde sättas i fråga, huruvida en lagbestämmelse i förevarande avseende vore av verkligt behov påkallad. Därest emellertid för de enstaka fall, då ena parten vägrade sitt tillstånd till försäljning, den andra parten ansåges böra genom lag beredas möjlighet att framtvinga en realisation, syntes någon principiell betänklighet icke böra möta mot att beträffande i kvarstad satt egendom införa en föreskrift, motsvarande vad 40 § utsökningslagen innehölle i fråga om utmätt egendom. Visserligen innebure försäljning av i kvarstad satt gods ett allvarsamt ingrepp i gäldenärens egendomsförhållande, eftersom kvarstad ofta gällde rättsanspråk, som ej blivit slutgiltigt prövade. Men detsamma vore i viss mån förhållandet med utmätt gods, som enligt nyssnämnda lagrum försålles, för det fall, att den dom, vars verkställighet vore i fråga, ej vunnit laga kraft. Men dessutom vore realisation av i kvarstad satt gods ett förfarande, som avsåge att gagna såväl borgenärens som gäldenärens intresse. — *Länsstyrelsen i Jämtlands län* har uttalat, att fall visserligen kunde förekomma, då det skulle vara önskvärt, att realisation av med kvarstad belagt gods kunde ske även mot bestridande från vederbörande parter i målet. Men frågan vore om man i allt fall borde lägga detta förhållande till grund för en lagstiftning, som så skulle förändra innebörden av kvarstad. Länsstyrelsen kände sig synnerligen tveksam om behövligheten av ett lagstadgande härutinnan, då det ju kunde som en allmän regel förutsättas, att de i målet intresserade parterna vore, var i sin stad, måna om att, såvitt möjligt, undvika förluster, och alltså uppgörelse om realisation, där sådan kunde finnas vara av nöden, i de flesta fall skedde genom godvillig överenskommelse.

Länsstyrelsen i Stockholms län har — under erinran om den olika innebörden av instituten utmätning och kvarstad samt under framhållande, att kvarstaden för sitt fortbestånd förutsatte, att det fordringsanspråk, vilket föranlett kvarstaden, inom viss tid bleve föremål för prövning antingen genom lagsökning hos överexekutor eller stämning till domstol, — uttalat, att, förrän kvarstaden inträtt i detta stadium, då den icke längre kunde av sig själv gå åter utan dess upphörande bleve beroende på överexekutors eller domstols beslut, det icke kunde ifrågasättas, att prövning skulle kunna äga rum av uppkommen fråga om försäljning av det kvarstadsbelagda. Principiellt sett syftade kvarstadsåtgärden icke ens på detta stadium till en försäljning, men praktiska skäl kunde måhända tala för att i viss mån frånträda denna principiella ståndpunkt. Länsstyrelsen ansåge detta dock icke böra ske, om fordringsanspråket anhängiggjorts genom lagsökning, då proceduren hade ett så pass kortvarigt förlopp, att någon avsevärd olägenhet icke kunde befaras uppkomma därav att frågan om försäljning uppsköttes tills utslag fallit och utmätning skett, varefter frågan i vanlig ordning kunde prövas enligt 40 § utsökningslagen. Förhållandet kunde i viss mån bliva ett annat, om fordringsanspråket instämdes till domstol. Här kunde på grund av det långsammare domstolsförfarandet en sådan fara uppstå, vars avvärjande äsyftades i den till grund för riksdagens skrivelse liggande

motionen. Länsstyrelsen ansåge sålunda, att, sedan fordringsanspråket anhängiggjorts vid domstol, domstolen borde kunna förordna om den kvarstadsbelagda egendomens försäljning.

Rörande mera speciella frågor inom detta ämne förekomma i några av de inkomna utlåtandena vissa uttalanden.

Beträffande förutsättningarna för ett medgivande av ifrågavarande egendoms försäljning har från åtskilliga håll uttalats, att stor försiktighet är av nöden, särskilt med hänsyn till gäldenärens intresse. Sålunda hava *länsstyrelserna* i *Stockholms* och *Hallands län* ävensom vissa landsfiskaler framhållit, att för en dylik åtgärd böra krävas synnerliga skäl. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* har ansett rätt att framtvinga försäljning icke böra tillerkännas den ena parten i det fall, att motparten genom försäljningen uppenbarligen skulle komma i ett sämre läge än om egendomen bibehölles osäld. Enahanda synpunkt anföres av *länsstyrelsen i Malmöhus län*.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har anfört, att det icke syntes tillrädligt att för alla de fall, då godset vore utsatt för fallande i värde eller föremål för alltför dyrbar vård, medgiva realisationsrätt vid kvarstad. Det vore uppenbart, att värdeminskningen eller den dyrbara värdkostnaden måste representera ett i förhållande till godsets värde vid kvarstadsläggningen betydande belopp för att överhuvud taget försäljningen skulle tänkas böra ifrågakomma. En noggrann prövning i detta avseende måste givetvis föregå varje medgivande av försäljning. En omständighet, som icke borde förbises i de fall, då det vore fråga om gods, underkastat värdeminskning, vore vidare, att denna värdeminskning borde vara av den beskaffenhet, att senare värdeökning kunde anses utesluten. Fallande i värde såsom grund för en försäljning av kvarstadsbelagt gods borde alltså icke bestå allenast i ett prisfall å varan, huru betydande detta än i och för sig vore, utan borde orsakas av en direkt fortgående försämring av själva varans beskaffenhet. Värdepapper borde vid en ekonomisk kris fördenskull icke ifrågakomma till försäljning, ej heller så kallade säsongvaror i andra fall, än då värdeminskning kunde hänföras till varans egenskap att undergå försämring. Däremot hyste länsstyrelsen den uppfattning, att försämringen, för att motivera försäljning, icke nödvändigt behövde hava karaktären av förskämning eller fortgå med någon utomordentlig hastighet i och för sig. Tillräckligt borde vara, att med visshet kunde förutses, att godset under den tid, kvarstaden ägde bestånd, skulle komma att undergå en så väsentlig försämring, att betydande förlust vore oundviklig.

Flera myndigheter hava framhållit nödvändigheten av att gäldenären höres över ansökan om försäljning av kvarstadsbelagt gods. Jämväl har från åtskilliga håll ifrågasatts, att vid dylik ansökan säkerhet skall ställas för den skada, som genom försäljningen kan tillskyndas godsets ägare. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* har ansett, att yrkande om försäljning av sådan egendom, som är underkastad hastigt fallande i värde, icke bör kunna bifallas utan att båda parterna äro därom ense. En dylik inskränkning synes länsstyrelsen påkallad såväl av de stora förluster, som en försäljning i sådant fall lätt kunde förorsaka egendomens ägare, som ock därav, att vid den tid, då överexekutors

förordnande om försäljning skulle komma i fråga, det rättsanspråk, till säkerhet varför kvarstaden beviljats, ännu icke blivit av domstolen gillat, såsom förhållandet vore uti det i 40 § Utsökningslagen omförmälda fall att egendomen blivit utmätt. *Länsstyrelsen i Gotlands län*, som framhåller, att vid ansökan om försäljning nödvändigheten därav skall ådagaläggas och att i övrigt föreskrifter böra meddelas, som i möjligaste mån trygga gäldenärens rätt, ifrågasätter därjämte, huruvida icke gäldenären bör beredas tillfälle att förhindra försäljningen genom att ställa säkerhet eller att förskotta kostnaden. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* uttalar, att gäldenärens hörande synes vara nödvändigt redan för att för denne medgiva möjligheten att erbjuda annan säkerhet eller, då fråga är om höjda vårdkostnader, att förskottsvis betala eller ställa säkerhet för dessa. *Länsstyrelsen i Uppsala län* anser, att borgenären bör vid sin framställning om försäljning foga särskild säkerhet för den skada, som genom försäljningen kan uppstå. *Länsstyrelsen i Hallands län* framhåller, att det måste anses ligga i sakens natur, att yrkande om försäljning icke bör bifallas utan att synnerligen starka skäl förebragts och tillfälle att i ärendet avgiva förklaring beretts motparten. Länsstyrelsen anser vidare, att sökanden bör ställa säkerhet särskilt för den förlust, som genom försäljningen kan tillskyndas gäldenären, då ansvarighet för sådan förlust icke utan vidare torde kunna anses inbegripen i den säkerhet, som han kan hava ställt för själva kvarstadsåtgärden.

Länsstyrelsen i Kronobergs län föreslår en lagbestämmelse av sådan innebörd, att kvarstadsbelagd lös egendom, som är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, skall kunna efter överexekutors beprövande i avbidan på utgång av tvist, med hänsyn till vilken kvarstadsåtgärden ägt rum, även mot parts bestridande säljas, där i detta hänseende sökande part ställer borgen eller annan säkerhet som av överexekutor godkännes, för den förlust, som kan drabba motparten till följd av den tidiga försäljningen. Enahanda synpunkter hävdas av *länsstyrelserna i Södermanlands, Skaraborgs, Örebro och Värmlands län* samt av *magistraterna i Eskilstuna, Sala och Östersund* ävensom av *länsstyrelsen i Kristianstads län*, vilken dock anser säkerhet ej böra ställas av gäldenären. *Länsstyrelsen i Örebro län* framhåller särskilt, att bestämmelsen om säkerhetsställande enligt 193 § utsökningslagen icke läser omfatta jämväl skada uppkommen av sådan försäljning, varom nu är fråga.

Länsstyrelsen i Malmöhus län framkastar frågan, huruvida icke kostnaderna för den begärda försäljningen borde förskjutas av fordringsägaren, vilken då borde hava rätt att i målet om fordringsrätten söka dessa kostnader åter. Om vid slutlig prövning det fordringsanspråk, till vars tryggande kvarstaden beviljats, bleve ogillat, kunde det knappast vara billigt, att dessa kostnader skulle drabba gäldenären.

Beträffande frågan om rätt att påkalla försäljning samt i övrigt erforderliga föreskrifter har flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna utgått från att härutinnan skulle kunna meddelas bestämmelser, motsvarande vad enligt 40 § utsökningslagen gäller angående försäljning av utmätt lös egendom.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har ansett ifrågavarande lagbestämmelser böra erhålla ungefärligen det innehåll som de, vilka innefattas i lagarna den 24 juli 1903 angående värden av enskildas skogar och angående skyddsskogar samt i lagarna den 18 juni 1915 angående skogarna i Västerbottens och Norrbottens län, i vad dessa bestämmelser röra virke, som tagits i beslag.

Länsstyrelserna i Östergötlands, Gotlands och Älvsborgs län hava ifrågasatt, huruvida icke rätt att påkalla försäljning bör tillkomma båda parterna. I samband härmed framhåller *länsstyrelsen i Gotlands län*, att, då det syntes lämpligt, att stadgandena om försäljning av utmätt lös egendom och av med kvarstad belagd sådan egendom till sina huvudgrunder bleve överensstämmande, det torde vara önskligt att vid ifrågavarande lagstiftning jämväl toges under övervägande, huruvida icke stadgandet om försäljning av utmätt lös egendom vore i behov av revision. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* uttalar den uppfattning, att 40 § 1 mom. utsökningslagen bör ändras därhän, att förutom borgenär även gäldenär må äga rätt att yrka försäljning av däri omförd egendom.

Länsstyrelsen i Kristianstads län, som förutsätter, att ansökan om försäljning bör kunna göras av såväl borgenär som gäldenär, yttrar, att ett försäljningsmedgivande ad interim väl torde böra ifrågakomma ännu mindre än ett interimistiskt kvarstadsbeslut enligt 194 § utsökningslagen, men att fall nog kunde givas, då även ett sådant medgivande kunde vara erforderligt, exempelvis om vederpart, som icke veterligen vore ur riket faren, icke kunde anträffas med delgivning, men omständigheterna i allt fall icke gäve anledning antaga, att han hölle sig undan.

Från vissa landsfiskalers sida har ifrågasatts att initiativ till försäljning av kvarstadsbelagt gods skulle kunna utgå även från underexekutor.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har framhållit, att det vore självklart, att om parterna vore därom ense, försäljning borde komma till stånd, samt tillagt, att för sådant fall frågan om försäljning borde kunna avgöras direkt av vederbörande utmätningsman. I övrigt hava samtliga myndigheter ansett överexekutor böra vara den prövande myndigheten. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* har dock gjort gällande, att därest framställning om försäljning under måls handläggning skulle göras hos domstol, denna redan med nuvarande lagstiftning torde vara oförhindrad fatta beslut i frågan, samt tillagt, att om försäljningsfrågan avgjordes av överexekutor, efter det talan blivit instämd till domstol, överexekutor syntes böra vara skyldig att underrätta domstolen om sitt beslut.

Länsstyrelsen i Hallands län har erinrat om de fall, då kvarstad beviljats för en påstådd bättre rätt till viss lösegendom. Länsstyrelsen anser något lagstadgande av nu ifrågasatt beskaffenhet icke behöfligt i detta fall. Här gällde ur sökandens intresse saken såsom sådan, icke dess värde, och någon giltig anledning att påyrka dess försäljning kunde han sålunda näppeligen åberopa. Ej heller funnes för sådant fall någon motsvarighet i bestämmelserna rörande verkställighet av utslag. De i första lagutskottets utlåtande omnämnda stadgandena i vissa utländska lagstiftningar syntes jämväl avse allenast fall, motsvarande vad i vår rätt betecknades med kvarstad för fordran.

Stadsfogden i Nyköping, som framhåller önskvärdheten av att den påpekade bristen i lagstiftningen avhjälpes i enlighet med de riktlinjer, som av första lagutskottet angivits, finner det dock lämpligt, att åt överexekutor lämnas befogenhet att för varje särskilt fall efter fritt beprövande bestämma om sättet för försäljningen. Erfarenheten gäve nämligen vid handen att vid exekutiva auktioner varorna bortslumpades till en bråkdel av den köpesumma, som man på annat sätt, exempelvis genom ett hembjudande till en handelsfirma, skulle kunna erhålla.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län, som tillstyrkt utredning i det i riksdagsskrivelsen angivna syftet, har framhållit, att därvid även frågan, huruvida enahanda försäljning borde kunna äga rum av gods, rörande vilket skingringsförbud utverkats, borde komma under övervägande. Länsstyrelsen har emellertid ifrågasatt, huruvida på grund av bestämmelsen i 183 § utsökningslagen stadgandet i 40 § samma lag om försäljning av utmätt gods redan nu vore tillämpligt jämväl å gods, som belagts med kvarstad. — *Landsfiskalen i Norunda distrikt* har ansett försäljning av gods, som ställts under skingringsförbud, böra medgivas endast efter ansökning av gäldenären.

Med avseende å den gällande svenska rättens ställning till frågan om en interimsrealisation av lös egendom, vilken för säkerställande av annans rättsanspråk genom exekutiv åtgärd undandragits ägarens fria förfogande, tillåter jag mig hänvisa till den redogörelse, som därutinnan lämnats av första lagutskottet vid 1922 års riksdag. Därav framgå de skäl, vilka ligga till grund för den nuvarande åtskillnaden på denna punkt mellan utmättningsförfarandet och handräckningsförfarandet. Den prövning, anspråket varit underkastat, är vid utmätning i allmänhet långt grundligare än vid kvarstad och skingringsförbud. Utsikten till att anspråket slutligen kan komma att underkännas är därför i det förra fallet mindre än i de båda senare. En befogenhet för exekutiv myndighet att redan på ett förberedande stadium ombesörja egendomens realisation kan fördenskill med större trygghet mot rättsförlust för ägaren lämnas, då utmätning ägt rum, än då allenast kvarstad eller skingringsförbud beviljats. Men tydligt är, att i ena som i andra fallet en dylik realisation, vilken dock i viss mening innebär ett föregripande av tvistens slutliga prövning, måste hava karaktären av ett undantag från den regelmässiga ordningen. Ändamålet med densamma kan i det hela icke vara annat än att förebygga förlust för parterna — vilka torde kunna generellt betecknas såsom borgenär och gäldenär — på grund av inträdande förminskning av egendomens värde. I den mån detta värde sjunker, försämras för borgenären den säkerhet, han vunnit genom den exekutiva åtgärden; för gäldenären, såsom fortfarande ägare av godset, måste det anses önskvärt att icke vara avskuren från möjligheten att kunna på det ekonomiskt fördelaktigaste sättet tillgodogöra sig detsamma.

De skäl, vilka alltså kunna åberopas för att i viss omfattning tillstämja en realisation även av sådan egendom, vilken belagts med kvarstad eller ställts under skingringsförbud, hava i nuvarande lagstiftning icke ansetts uppväga de betänkligheter, vilka med hänsyn till de svagare förutsättningarna för beviljande av

Departementsschefen.

nämnda handräkningsåtgärder kunna göras gällande mot en dylik åtgärd. Den praktiska erfarenheten från en lång tids lagtillämpning torde emellertid hava ådagalagt, att vissa modifikationer av den allmänna regeln skulle motsvara ett verkligt behov. Goda skäl synas mig vara anförda till stöd för den uppfattning, åt vilken riksdagen i framställningar till Kungl. Maj:t två gånger givit uttryck. Myndigheternas utlåtanden hava ock i allmänhet gått i samma riktning. Den tveksamhet, som i några av dessa utlåtanden försports om behövligheten av en lagändring, är uteslutande grundad å den uppfattning, att i de fall, som här närmast ifrågakomma, parternas sammanstående intresse av en realisation skall leda dem till att bringa en sådan till stånd genom frivillig uppgörelse. För min del har jag häri icke kunnat finna tillräckligt skäl att undanskjuta frågan om en lagändring. Huruvida ett antagande om tvistande parter benägenhet att samverka i dylika fall kan anses allmängiltigt, lärer med fog kunna sättas i fråga; ett övertvägande flertal av de hörda myndigheterna har icke heller av hänsyn därtill funnit sig böra avstå från att förorda en lagändring. Särskilt torde böra beaktas, att ett raskt avgörande mången gång är en nödvändig förutsättning för att en realisation skall medföra åsyftad verkan. Att göra en rimlig och praktisk lösning beroende av uppgörelser, vilka det står i den ena partens makt att godtyckligt förhindra eller vilka av andra orsaker lätt nog kunna strandas, synes mig i varje fall icke vara tillfredsställande. Jag har fördenskull ansett mig böra tillstyrka en lagstiftningsåtgärd i den riktning, riksdagens framställning angiver.

Kvarstad kan enligt gällande lag erhållas å visst bestämt gods, vartill sökanden påstår bättre rätt, eller ock å så mycket av gäldenärens lösa egendom, som svarar emot en av sökanden uppgiven fordran. I förra fallet kan kvarstaden tydligen fylla sin uppgift endast om den egendom, till vilken sökanden påstår bättre rätt, blir föremål för denna handräkning. I senare fallet åter saknar det uppenbarligen betydelse, om den ena eller andra lösa egendomen belägges med kvarstad, blott egendom till så stort värde träffas av kvarstaden, att den motsvarar borgenärens fordran. Vare sig åtgärden tillkommit i det ena eller andra av dessa syften, är en realisation av den med kvarstad belagda egendomen i själva verket ägnad att tjäna båda parternas intressen, om egendomen på grund av sin egen beskaffenhet måste komma att förfaras eller draga orimliga vårdnadskostnader under den tid, kvarstaden varar. En given förutsättning härför är tydligen, att realisationen sker på sådant sätt, att dess resultat, såvitt möjligt, motsvarar egendomens dåvarande verkliga värde. Riksdagens framställning avser nu att i fråga om dylik egendom öppna möjlighet att genom offentlig myndighets medverkan åvägabringa en realisation. Behovet av en lagändring torde ej heller sträcka sig längre än till att utväg må kunna beredas till att i dessa fall lös egendom, som blivit föremål för en handräkningsåtgärd, skall kunna med bästa möjliga utbyte omsättas i penningar.

Den praktiska betydelse, en lagändring av nu antydd innebörd kan erhålla, torde väsentligen komma att hänföras till de fall, då kvarstad meddelats. Huruvida en sådan bestämmelse bör äga tillämpning även i fråga om lös egendom, som ställts under skingringsförbud, kan synas i viss mån tveksamt, då förut-

sättningarna för beviljande av denna handräckningsåtgärd äro ännu svagare än de, som gälla beträffande kvarstad. Emellertid lärer i huvudsak samma behov att kunna åvägabringa en realisation i syfte att förebygga värdeförlust vara för handen i de — låt vara mera sällsynta — fall, då skingringsförbud meddelats. På grund härav och då betänkligheterna synas kunna vika med hänsyn till den prövning, som skall åligga vederbörlig myndighet, har jag ansett mig böra förorda, att den ifrågasatta bestämmelsen om realisation i vissa fall av lös egendom, som belagts med kvarstad, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om lös egendom, som ställts under skingringsförbud.

I fråga om den myndighet, som skall äga avgöra frågor om försäljning av lös egendom i förevarande fall, har jag ansett mig böra föreslå, att denna befogenhet, i likhet med vad som gäller beträffande försäljning av utmätt lös egendom, skall tillkomma överexekutor. Att överlämna detta avgörande till domstol torde vara mindre lämpligt med hänsyn till det påtagliga behovet av ett snabbt förfarande, då fråga är om egendom, som hotas av snar förstörelse. Jämväl i övrigt synes överexekutor vara den myndighet, som på grund av en omfattande och mångsidig erfarenhet från handläggningen av likartade ärenden får anses bäst skickad att handhava den nu ifrågavarande uppgiften.

Med avseende å den prövning, som skall åligga överexekutor, har i de avgivna utlåtandena från några håll gjorts gällande, att i handräckningsförfarandet borde stadgas strängare villkor för ett medgivande till försäljning än som i 40 § utsökningslagen föreskrivits beträffande utmätt gods. Denna skärpning skulle då uttryckas på det sätt, att ansökning om försäljning borde, för att kunna bifallas, vara grundad å synnerliga skäl. För min del har jag icke kunnat anse erforderligt att i lagen angiva annan norm för överexekutors prövning i dessa fall än att, såsom i nyssnämnda lagrum sägs, åtgärden skall finnas lämplig. Att erhålla formellt skilda regler för behandlingen av dessa i väsentliga avseenden likartade frågor skulle otvivelaktigt innebära en viss olägenhet. Något behov att i fråga om handräckningsförfarandet särskilt framhålla vikten av en noggrann prövning lärer ej heller vara för handen, då i själva den summariska karaktären av detta förfarande måste ligga en uppfordran till att i tveksamma fall endast med stor varsamhet och under behörig hänsyn till den icke sökande partens intresse lämna medgivande till en realisation.

I fråga om sättet för angivande av den egendom, som skall kunna försäljas till undvikande av värdeförlust eller oskäligen omkostnader, torde med avseende å kvarstad och skingringsförbud böra gälla motsvarande bestämmelse som beträffande utmätt lös egendom. Då egendom av detta slag alltså betecknas såsom 'egendom, vilken är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård', har jag utgått från att under ett dylikt stadgande skola kunna inbegripas de fall, vilka här ha den största praktiska betydelsen och vilka närmast framkallat kravet på en lagändring, nämligen att virke eller andra skogsprodukter belagts med kvarstad eller ställts under skingringsförbud. De erinringar i övrigt, som med avseende å tillämpningen av en sådan bestämmelse gjorts av första lagutskottet

och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, finner jag värda allt beaktande, men de böra efter min uppfattning icke leda till upptagande i lagen av särskilda föreskrifter, vilka då följdriktigt borde gälla såväl i utmätnings- som i handräckningsförfarandet. Tyngdpunkten i ett stadgande, som medgiver en dylik realisation, måste dock ligga i den prövning, som utövas av sakkunnig och opartisk myndighet.

Med avseende å sättet för realisationens genomförande har, såsom framgår av redogörelsen för inkomna utlåtanden, ifrågasatts att lämna full frihet åt den beslutande myndigheten. Även om vissa skäl kunna tala för detta förslag, kan jag dock icke biträda detsamma, då det i dessa fall, vilka kunna vara av en viss grannlaga natur och därtill ej sällan torde påkalla ett nästan omedelbart avgörande, måste anses vara för myndigheten av värde att äga stödet av en normerande föreskrift. I och för sig föreligger ej heller någon anledning att härutinnan göra en åtskillnad mellan utmätt gods och sådan egendom, som blivit föremål för en handräckningsåtgärd. Jag har därför ansett den nya bestämmelsen böra innehålla, att försäljning av lös egendom, som belagts med kvarstad eller ställts under skingringsförbud, skall ske i den ordning, som stadgas om utmätt lös egendom.

Självfallet skola, då en realisation ägt rum, de därvid influtna medlen, efter avdrag av kostnaden för själva försäljningen, inestå till säkerhet för borgenären under den tid, beslut om kvarstad eller skingringsförbud är gällande. Nästan undantagslöst läser det överensstämma med båda parternas önskan, att dessa medel må kunna göras räntebärande. En lagändring, varigenom sådan realisation medgives, läser därför böra åtföljas av en bestämmelse, att medlen skola kunna efter överexekutors förordnande insättas i bankinrättning i enlighet med föreskrifterna i 160 och 186 §§ utsökningslagen. Genom en dylik bestämmelse läser vara otvetydigt angivet, att försäljningssumman, efter nyssnämnda avdrag, utgör en tillgång, som träder i stället för det försålda godset och alltså icke kan disponeras av ägaren.

Åtskilliga av de myndigheter, vilka utlåtit sig i ärendet, hava ansett särskild säkerhet böra ställas för den skada, som kan tillskyndas icke sökande part genom ett bifall till framställning om realisation. Då jag ansett riktigt, att ställande av säkerhet städse bör vara förutsättning för att överexekutor skall kunna bifalla en dylik framställning, vare sig den kommer från borgenären eller gäldenären, har jag funnit mig böra framlägga förslag till en i detta syfte ändrad lydelse av 193 §.

I vissa av de inkomna utlåtandena har uttalats den mening, att särskild bestämmelse borde meddelas om den icke sökande partens hörande över ansökningsom försäljning. Då en dylik ansökningsom torde böra inbegripas under uttrycket 'annan handräckning' i 194 § utsökningslagen och de regler om kommunikation med icke sökande part, vilka innehållas i detta lagrum, synas ändamålsenliga även för nu förevarande fall, har jag ansett ytterligare föreskrift i detta avseende icke vara erforderlig.

I fråga om kostnaden för försäljning av lös egendom, som belagts med kvarstad eller ställts under skingringsförbud, torde det böra åligga sökanden att,

om vederbörande förrättningsman det påfordrar, förskjuta nödigt belopp för kostnaden. I övrigt synes i tillämpliga delar böra gälla vad i 198 § utsökningslagen är stadgat om kostnad för försäljning av utmätt lös egendom. De i nu nämnda hänseenden erforderliga bestämmelserna hava synts mig böra införas i sistnämnda lagrum.

Tiden för ikraftträdandet av de nya bestämmelser, jag nu angivit, torde kunna bestämmas till den 1 januari 1925. Något särskilt stadgande om undantagande från lagens tillämpning av fall, vilka uppkommit under äldre lag, har jag icke ansett mig böra föreslå, då det med hänsyn till de nya bestämmelsernas syfte och innehåll måste anses önskvärt, att de må kunna erhålla tillämpning även i fråga om lös egendom, som före ikraftträdandet belagts med kvarstad eller ställts under skingringsförbud.

I enlighet med de av mig nu angivna grunder har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag om ändrad lydelse av 183, 185, 186, 193 och 198 §§ utsökningslagen.*»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att för det i § 87 regeringsformen omnämnda ändamål lagrådets yttrande över förslaget måtte inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet.

N. Cervin.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 183, 185, 186, 193 och 198 §§ utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 183, 185, 186 och 193 §§ utsökningslagen i deras lydelse enligt lagen den 11 oktober 1912 (nr 211) samt 198 § utsökningslagen i dess lydelse enligt lagen den 17 juni 1921 (nr 301) skola, 183, 185 och 198 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

183 §.

Då kvarstad — — — — av nöden.

Ej må — — — — i mät tagas.

Har kvarstad lagts å lös egendom, vilken är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, äge överexekutor, där part det äskar och sådant finnes lämpligt, förordna om egendomens försäljning i den ordning, som om utmätt lös egendom stadgas.

185 §.

Lös egendom — — — — är sagt.

Vad i 183 § är stadgat om försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om lös egendom, som ställts under skingringsförbud.

186 §.

Äro penningar satta i kvarstad, eller hava medel influtit genom försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad eller vilken ställts under skingringsförbud, eller hava medel, varom i 184 § förmäles, till syssloman influtit, äge överexekutor, där part det äskar, förordna om medlens insättande i bankinrättning, såsom i 160 § sägs.

193 §.

Kvarstad, skingrings- eller reseförbud eller handräckning enligt 192 § eller försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad eller vilken ställts under skingringsförbud, må ej av överexekutor beviljas, där ej sökanden ställt pant eller borgen för den skada, som kan genom åtgärden vederparten tillskyndas. Finnes någon, som bör sådan säkerhet ställa, ur stånd därtill, och har han för

sin talan visat synnerliga skäl, äge överexekutor honom från säkerhets ställande befria, dock icke i det fall, varom i 183 § tredje stycket eller i 185 § andra stycket sägs.

198 §.

All nödig — — — — — hela kostnaden.

Sökes — — — — — utmätningsmannen.

Ej vare — — — — — förskjutas.

All nödig kostnad för försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad eller vilken ställts under skingringsförbud, skall, där det äskas, av sökanden förskjutas, och skall i övrigt beträffande sådan kostnad vad enligt första stycket gäller om kostnad för utmätt lös egendoms försäljning äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1925.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 20 mars 1924.

Närvarande:

justitierådet SUNDBERG,
 regeringsrådet THULIN,
 justitierådet STENBERG,
 justitierådet KÖERSNER.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 29 februari 1924, hade Kungl. Maj:t förordnat, att för det i § 87 regeringsformen omnämnda ändamål lagrådets yttrande skulle inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 183, 185, 186, 193 och 198 §§ utsökningslagen.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av vice häradshövdingen S. Luterkort.

Lagrådet yttrade:

Med hänsyn till den summariska prövning, som ägnats det till grund för en kvarstad eller ett skingringsförbud liggande rättsanspråket, synes det onekligen betänkligt att medgiva försäljning av det gods, åtgården avser. Dessa betänkligheter böra dock måhända få vika för de praktiska synpunkter, som tala för att, om egendomen är sådan som i förevarande paragraf anges, möjlighet beredes att utverka realisation av densamma. Till förebyggande i görligaste mån av rättsförlust torde emellertid såsom förutsättning för bifall till ansökningen böra stadgas ej blott att försäljning finnes lämplig utan att synnerliga skäl därtill prövas föreligga. Uppställes denna fordran, synes det kunna förväntas, att stadgandets tillämpning kommer att ske med nödig försiktighet.

Att den icke sökande parten skall höras över ansökning om försäljning förutsättes i motiveringen till förslaget men har ansetts komma att följa av den i 194 § redan befintliga föreskriften, att ansökning om kvarstad, förbud eller annan handräckning ej må bifallas innan tillfälle att därå svara lämnats vederparten. Då emellertid riktigheten av detta antagande kan vara föremål för tvekan, torde det vara lämpligt att meddela uttrycklig bestämmelse angående den icke sökande partens hörande över ansökning om försäljning.

I nu nämnda båda hänseenden hemställas alltså om ändring i förslaget.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 21 mars 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Ekeberg anmäler lagrådets den 20 mars 1924 avgivna utlåtande över det den 29 februari 1924 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 183, 185, 186, 193 och 198 §§ utsökningslagen, därvid föredraganden anför:

»Med anledning av vad lagrådet anmärkt i fråga om förslagets avfattning i vissa hänseenden har jag ansett detsamma böra undergå ändring så till vida, att i 183 § såsom förutsättning för bifall till ansökning om försäljning av lös egendom, vilken belagts med kvarstad, angives, att ansökningen skall vara grundad å synnerliga skäl, samt att i samma lagrum upptages föreskrift om den icke sökande partens hörande över dylik ansökning. På grund av det föreslagna stadgandet i 185 § andra stycket komma nu nämnda bestämmelser att erhålla tillämpning jämväl i fråga om försäljning av lös egendom, vilken ställts under skingsringsförbud.

Den föreslagna lydelsen av 193 § har synts mig böra underkastas en mindre redaktionell jämkning.

I enlighet med vad jag nu anfört har jag låtit inom justitiedepartementet i anmärkta delar omarbета förslaget.»

Föredraganden uppläser härefter det sålunda omarbetade förslaget samt hemställer, att detsamma, av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Oskar Adelsohn.